

"Poziv iz jednog regiona u mojim mislima"¹: Premošćivanje jaza – roaming revolucija na Zapadnom Balkanu

Piše: Majlinda Bregu, generalna sekretarka Vijeća za regionalnu saradnju

Parafrazila sam naslov eseja Jamesa Baldwina "Pismo iz jednog regiona u mojim mislima", koji nije napisan o Balkanu, sa riječju 'poziv' obzirom da je komunikacija telefonom u današnje vrijeme zamijenila onu pismima.

Ipak, ovaj naslov smatram vrlo uvjerljivim. U eri u kojoj je neizvjesnost postala konstanta, jedan region, moj region je, u mojim mislima, platno oslikano nijansama različitosti.

To je mjesto gdje se spajaju ljudi, kulture, religije i historije. U ovom maštovitom carstvu, udarci bola i sukoba služe, kao potez kistom, da oslikaju otpornost i napredak.

Ali stvarnost se čini teškom. Zapadni Balkan se ponovo pojavljuje kao još jedno žarište napetosti na sve polarizovanijoj globalnoj sceni.

Ipak, među svim ovim izazovima krije se tračak nade i danas želim podijeliti pozitivnu priču.

Počeo je oktobar 2023. za koji smo obećali kao vrijeme kada će cijene roaminga padati s lišćem. I jesu. U današnjem svijetu međusobne povezanosti, mobilni telefoni postali su neizostavan dio naših života. Uz njihovu pomoć ostajemo povezani s našim najmilijima; oni nam omogućavaju pristup informacijama i osnažuju nas alatima za navigaciju u našim svakodnevnim poslovima. Za preduzeća i preduzetnike, niže cijene roaminga mijenjaju pravila igre.

U svijetu telekomunikacija, granice su dugo predstavljale prepreku održavanju veza. Zastrajujuće naknade za roaming usluge koje su pratile prekogranična putovanja poslužile su kao grubi podsjetnik da su čak i u našem hiperpovezanom svijetu granice još uvijek važne. Međutim, na Samitu EU-Zapadni Balkan koji je održan u Tirani 6. decembra 2022. godine postignut je značajan sporazum koji će promijeniti ovu paradigmu.

Na Samitu je 38 telekomunikacijskih operatera iz Evropske unije (EU) i sa Zapadnog Balkana stavilo na papir historijsku Deklaraciju o roamingu. Ova Deklaracija je otvorila put značajnom smanjenju naknada za usluga prenosa podataka u roaming u između Evropske unije i Zapadnog Balkana, a njena primjena počinje od 1. oktobra 2023. godine.

Putovanje do ove prekretnice započelo je stupanjem na snagu 'Roaminga kao kod kuće' na Zapadnom Balkanu od 1. jula 2021. godine, baziranog na Regionalnom sporazumu o roamingu. Ono je dokaz nepokolebljive predanosti Vijeća za regionalnu saradnju, Evropske komisije i telekomunikacijskih operatera iz EU i sa Zapadnog Balkana. Cjelogodišnji pregovarački proces, uz posredovanje Vijeća za regionalnu saradnju i Evropske komisije, urodio je plodom.

Dakle, šta ovaj sporazum znači za građane Zapadnog Balkana i Evropske unije? Smanjenje naknada za podatkovni roaming nije ništa drugo nego izvanredno. Uzmimo, naprimjer, državljanina BiH, korisnika jednog od operatera iz te zemlje, koji putuje u Hrvatsku. Ranije je,

---

¹ Naslov "Pismo iz regiona u mojim mislima" (engl. "Letter from a Region in My Mind") posuđeno iz eseja Jamesa Baldwina, 1962. <https://www.newyorker.com/magazine/1962/11/17/letter-from-a-region-in-my-mind>

ukoliko niste kupili jedan od paketa, cijena prijenosa podataka po samo jednom megabajtu, koliko teži jedna fotografija ili dokument srednjeg kvaliteta, iznosila nevjerovatnih 2,09 eura. To znači da bi vas slanje jednog videa srednjeg kvaliteta od 1 GB koštalo 2.090 eura. Ili, ukoliko se nalazite u Grčkoj, to bi iznosilo više od 9.000 eura. No sada, nakon smanjenja cijena, to će iznositi samo 0,017 eura po megabajtu, što predstavlja smanjenje za više od 99 posto. Korištenje 1 GB podataka u zemljama Europske Unije više neće rezultirati vrtoglavi računom od kojeg vas zaboli glava; umjesto toga, ono neće prelaziti 17 eura sa PDV-om. Ovo nije promjena koja se odnosi isključivo na Hrvatsku već na sve zemlje Evropske unije, te Švicarsku, Tursku i Ujedinjeno Kraljevstvo.

Za građane Albanije, troškovi podatkovnog roaminga će također značajno pasti. Cijena 1 GB za korisnike jednog od operatera više neće iznositi previsokih 565 eura već mnogo pristupačnijih 23 eura. Isto vrijedi i za Kosovare, korisnike jednog od operatera, čiji će se troškovi prijenosa podataka u redovnom roaming saobraćaju u EU, dakle bez kupovine posebnih paketa, smanjiti za 147 puta. Tako vas slanje nekog lijepog video zapisa dok ste na putovanju negdje u Evropskoj uniji neće koštati kao polovni automobil – 2.500 eura, već 17 eura, pri čemu se ovdje govori isključivo o redovnim cijenama, što znači da ne morate kupovati bilo kakve pakete ili tražiti posebnu ponudu. Ne, ovo su redovne cijene i obračunavaju se po megabajtu, tako da bi vas na primjer dopisivanje preko Whatsapp ili slicnih aplikacija može kostatipar centi koliko bi vaskoštalo i kuci.

Ako na putovanju provodite više dana, posebne ponude i paketi sada su još povoljniji, u zavisnosti od operatera širom regiona.² U različitim roaming paketima u telekom operaterima iz Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije, cijena jedog gigabajta kreće se od maksimalno 12 EUR do u nekim slučajevima manje od 2 EUR. Navela sam samo nekoliko dobrih primjera, ali za precizne informacije o cijenama, paketima i ponudi usluga roaminga dok ste u zemljama Evropske unije, kontaktirajte svog telekomunikacijskog operatera.

Ovo postignuće ne sastoji se samo u smanjenju troškova; ono predstavlja upravo tu viziju moći regionalne saradnje. Ono je temelj na kojem je izgrađen ovaj region u mojim mislima – mjesto gdje ljudi crpe snagu iz zajedničkog osjećaja svrhe.

Ono se nadovezuje na mnoge regionalne uspjehe kojima je doprinijelo Vijeće za regionalnu saradnju, kao što su „Zapadni Balkan bez Roaminga“, sporazumi o mobilnosti koji omogućavaju slobodno putovanje i kretanje radne snage, te uspostavljanje Zelenih koridora tokom izolacije uzrokovane COVID-19.

Region Zapadnog Balkana prožet je historijom i različitostima, od bezbjednosnih tenzija do ekonomskih previranja izazvanih rastućom inflacijom i migracijama. Prisutnost klimatskih promjena se, također, osjetila kroz poplave, šumske požare, zagađenje, klizišta, suše, rekordno visoke temperature, snažne oluje, gubitak usjeva i još mnogo toga. U tom kontekstu, smanjenje troškova usluga roaminga je dokaz snage saradnje i odlučnosti da se prevladaju prepreke.

Pristup informacijama je osnovno pravo. Sa smanjenim cijenama roaming usluga, kako protiče ovaj oktobar 2023. godine, ispunjenje Deklaracije o roamingu služi kao svjetionik nade, ne samo kao značajan korak ka tome da međunarodna mobilna povezanost postane pristupačnija i dostupnija za milione, već i kao potencijal regionalne saradnje u rješavanju složenih izazova.

---

² Za više informacija o Deklaraciji o roamingu između EU i Zapadnog Balkana, posjetite www.rcc.int.

Ovo je istinska promjena kako za građane iz ovog regiona, tako i za naše najmilije koji žive u zemljama Evropske unije. Ona osnažuje i građane Evropske unije i građane Zapadnog Balkana da premoste udaljenosti te predstavlja suštinsku promjenu u načinu na koji se povezujemo s Evropom. Ona je dio niti zamršeno utkanih u tkivo evropeizacije naših zemalja.

I to je vizija mog regiona u mojim mislima: ona koja oslikava uvjerenje da napredak nije usamljeni, već kolektivni poduhvat – simfonija nacija koje usklađuju svoja nastojanja.